

NOR C

Veiledning til
Security assessment for
employees (SAFE)

Norec

April 2022

SAFE

Norec

Veiledning til «Security Assessment for Employees (SAFE)»

DOKUMENTKONTROLL

KLASSIFISERING: Kun til intern bruk

VERSJONSHISTORIKK

Dato	Versjon	Skrevet av	Godkjent av	Beskrivelse av endring
02.04.22	1	Morten Rørvik	Morten Rørvik	

Det kan være vanskelig å avgjøre om et oppdrag eller område er risikoutsatt. Noen oppdrag er åpenbart forbundet med risiko, mens andre forhold kan oppfattes som grensetilfeller mellom trygt og utrygt. Dessuten kan sikkerhetssituasjonen endre seg raskt, fra å være trygt til å bli risikoutsatt.

Det er derfor viktig å ha et bevisst forhold til eventuelle relevante trusler eller sårbarheter som kan oppstå. Bevissthet om risiko er god forebygging. God bevissthet etableres ved å på forhånd gjennomføre en «Security Assessment for Employees (SAFE)».

SAFE er ment som et verktøy som benyttes for å bevisstgjøre deltakere på:

- Hva kan gå galt? Hva er trusselbildet?
- Hva kan vi gjøre for å hindre eller unngå dette?
- Hvilke tiltak kan vi iverksette for å redusere våre eventuelle sårbarheter overfor truslene?
- Hva kan vi gjøre for å redusere negative konsekvenser dersom det skjer?
- Har vi gjort «alt», og f. eks ikke kompromisset av hensyn til økonomi eller komfort?

I praksis betyr dette at forut for delegasjon- eller tjenestereiser med én eller flere reisende til risikoutsatte områder skal det i henhold til instruks gjennomføres en «SAFE». Det skal i SAFE vurderes om sikkerhetskurs er obligatorisk for oppdraget. Obligatoriske, praktiske kurs tar for seg sikkerhet under reise og oppdrag, mens gjennomføringen av en SAFE er i seg selv forebyggende.

«SAFE» skal godkjennes av nærmeste leder før oppdraget eller reisen gjennomføres. SAFE bør også gjennomføres dersom man er i tvil om oppdraget eller reisen er risikoutsatt, da en godt gjennomført SAFE også vil kunne gi gode argumenter og et godt grunnlag for hvorfor en reise eller et oppdrag IKKE b

Skriv ut denne veilederen og gjennomfør SAFE slik som beskrevet.

□ Gjennomføring av SAFE

1. Fakta om oppdraget	Storparten av side 1 er avsatt til dette tema. Her fyller du ut informasjon om deltakere, begrunnelse og tidsrom for oppdraget/reisen du skal på.
2. Identifisere hendelser og vurdere risiko	For reiser: Les reiserådene til UD. Oppdater deg på nyhetsbildet. Kontakt relevant ambassade. Andre kilder kan også være relevante, som for eksempel reiserådene til andre land og Folkehelseinstituttet. <i>I SAFE-malen er et risikoutsatt transport-oppdrag eksemplifisert i tabell 3 A. (I instruksen vil du finne eksempler på andre mulige hendelser.)</i>
3. Plassering av hendelsen i risikomatriksen	Marker aktuelle hendelser og gi en kort vurdering for hver enkelt av dem. For hver enkelt hendelse vurderer du trusselbildet/sårbarhet og konsekvensen av relevante hendelser. Forklaringene i tabellen hjelper deg med denne vurderingen. Plasser så de nummererte hendelsene i risikomatriksen i tabell 3 B. <i>I skjemaet er det et eksempel på vurdering av trafikkulykke. Trusselen beskrives. Trusselen er vurdert som «Høy» (4) og konsekvensene som «Alvorlig» (4). I tabell 3 B, der de to nivåene møtes, plasseres nummeret på hendelsen. I dette tilfellet er fargen for risikoen for trafikkulykke orange: «Høy risiko er ikke akseptabelt». Orange tilsier at risikoen ikke kan aksepteres, men at tiltak må iverksettes slik at rest-risiko reduseres til høyest «Moderat»</i>
4. Tiltak for å redusere risiko	Tiltak skal vurderes ut fra risikonivå for hver enkelt hendelse. Forebyggende tiltak kan redusere vår sårbarhet og/eller redusere trusselen . Skadereduserende tiltak kan redusere konsekvensene av den. Du bør vurdere relevante tiltak i lag med utenriksstasjon eller samarbeidspartnere i oppdraget. Seksjon for forebyggende sikkerhet (SFS) i UD kan også konsulteres om relevante tiltak. <i>I eksemplet er det listet opp forebyggende og konsekvensreduserende tiltak som det er mulig å innføre, samt eventuelt anmerke hvilke ønskelig tiltak som ikke foreligger. Eksemplene må overskrives ved din utfylling.</i>
5. Effekten av tiltakene	For hver enkelt av hendelsene vurderer andre relevante, avgjørende tiltak. Beskriv effekten av tiltakene i tabell 4 og 5. Vurder og anfør restrisiko. <i>I eksempelet reduserer tiltakene både trussel, sårbarhet, og til dels konsekvens. Derfor er rest-risiko for hendelse nr. 1 satt til «Moderat» (Gult). Når alle anførte hendelser er «Moderate» eller bedre, oppfylles «Akseptabelt restrisiko forutsatt at adekvate sikringstiltak realiseres.»</i>
6. Anbefaling, konklusjon og beslutning	Send utfylt og signert SAFE-skjema pr. 360 til godkjenning til din leder og skriv forslag til konklusjon kommentarfeltet. (Hvis oppdraget medfører deltakelse av ansatte fra ulike seksjoner, må samtlige ledere få skjemaet til godkjenning/uttalelse.) Leder kan godkjenne hvis oppdragets formål er underbygget og hvis SAFE reflekterer en godt gjennomført vurdering. Godkjennelse av restrisiko må være under forutsetning av at reduserte tiltak implementeres.
Utfyllende informasjon	Siste side benyttes for å informere om relevant kontaktdata, aktuelle adresser, etc. Annen informasjon som vil forenkle en akutt håndtering av en uforutsett uønsket hendelse, samt kommunikasjonen med f.eks partnerkontakt kan i tillegg formidles som vedlegg.

Særskilte kommentarer om flyreiser og «EU-Ban list»

I henhold til instruksen er det ikke tillatt å fly med selskaper som står på EUs flyforbudsliste.

Bakgrunnen er at reiser med flyselskap som ikke tilfredsstillt internasjonale sikkerhetsstandarder innebærer høyere risiko. Risikoen kan blant annet være knyttet til slike selskapers bruk av eldre flymaskiner, mangelfullt vedlikehold og sikkerhetsprosedyrer, samt utfordringer knyttet til pilotutdanning og generelle arbeidsforhold. Dessuten vil enkelte lands utfordringer knyttet til mangelfullt utviklet infrastruktur på flyplasser kunne utgjøre en tilleggsrisiko.

Før flyreisen må det gjennomføres en grundig gjennomgang av lister over flyselskaper utarbeidet av internasjonale organisasjoner som International «*Civil Aviation Organization (ICAO)*», eller andre internasjonale sikkerhetsstandarder:

- International Air Transport Associations registrerte flyselskapsliste (www.iata.org),
- USAs luftfartsforvaltnings liste over landes sikkerhetsvurderinger (<https://www.faa.gov/about/initiatives/iasa/>)

Begreper

En rekke begreper inngår i gjennomgangen av SAFE. Nedenfor følger en avklaring av begreper som benyttes i en risikovurdering.

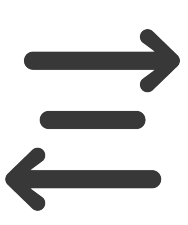
Fare versus trussel

Fare beskriver en hendelse som ikke forårsakes av en aktør som handler med hensikt, men hvor forhold eller fenomener kan føre til en uønsket hendelse.

Trussel beskriver en hendelse som forårsakes av en aktør som handler med hensikt.

Risiko

Risiko handler om hva som kan skje i fremtiden og er derfor også forbundet med usikkerhet. Usikkerheten knytter seg til hvorvidt en uønsket hendelse vil inntreffe og hva konsekvensene av denne hendelsen vil bli. Risiko er en kvalitativ, selvstendig vurdering basert på vurdering av trussel/fare, konsekvens og sårbarhet. Risiko kategoriseres som svært høy, høy, moderat, lav og ubetydelig.

Norec

Veiledning til «Security Assessment for Employees (SAFE)»

Risikohåndtering

Det er fire måter å **håndtere risiko**. Disse er:

- unngå risikoen ved å unnvike eller avslutte aktiviteten,
- aksepter risikoen,
- overfør eller del risikoen med andre, og
- reduser/fjern risikoen.

Reduksjon/fjerning av risiko medfører iverksetting av risikoreducerende tiltak. Dette kan være

- Teknologiske
- Organisatoriske,
- og/eller menneskelige tiltak.

Scenario/hendelse

Et **scenario** er en detaljert og konkretisert beskrivelse av en uønsket hendelse. Det beskriver et helt spesifikt hendelsesforløp innenfor rammen av den uønskede hendelsen. Scenarioene er tenkelige og representative. Scenarioene utarbeides som eksempler på hva som kan skje gitt de identifiserte trusler og farer. Forhold som kan nevnes i scenario er beskrivelse av trusselen og/eller faren inkludert tids- og stedsangivelse, og hvordan Norecs verdier kan rammes.

Sårbarhet

Sårbarhet sier noe om hvilken evne relevant objekt (for eksempel en person) har til å motstå en uønsket hendelse, og objektets robusthet til å tåle hendelsen.

• Eksempel på trusselnivå – Tilsiktede hendelser (Terror)

TRUSSELNIVÅ	BESKRIVELSE OG INDIKATORER
5 Svært høy	<ul style="list-style-type: none"> <u>Tilstedeværelse</u>: aktøren¹ er tilstede eller kan raskt forflytte seg vårt operasjonsområde. <u>Kapasitet</u>: aktøren har tilegnet seg, eller ved tidligere aktivitet demonstrert evne til å utføre handlinger i vårt operasjonsområde. <u>Intensjon</u>: det eksisterer, eller kan antas at eksisterer, en vilje og/eller ønske til handling om å ramme vårt operasjonsområde. <u>Målvalg</u>: det eksisterer ny og pålitelig informasjon som indikerer forberedelsene av et nært forestående angrep oss eller vårt operasjonsområde.
4 Høy	<ul style="list-style-type: none"> <u>Tilstedeværelse</u>: aktøren er tilstede eller kan raskt forflytte seg og nå vårt operasjonsområde. <u>Kapasitet</u>: aktøren har tilegnet seg, eller ved tidligere aktivitet demonstrert evne til å utføre handlinger som kan ramme vårt operasjonsområde. <u>Intensjon</u>: det eksisterer, eller kan antas at eksisterer, en vilje og/eller ønske til handling om å ramme vårt operasjonsområde. <u>Imidlertid</u> er det <u>ingen</u> indikatorer som tilsier at vi eller vårt operasjonsområde utgjør et <u>målvalg</u>.
3 Moderat	<ul style="list-style-type: none"> <u>Tilstedeværelse</u>: aktøren er tilstede eller kan raskt forflytte seg og nå vårt operasjonsområde. <u>Kapasitet</u>: aktøren har tilegnet seg, eller ved tidligere aktivitet demonstrert evne til å utføre handlinger som kan ramme vårt operasjonsområde. <u>Imidlertid</u> er det <u>ingen</u> indikatorer som tilsier at det foreligger en <u>intensjon</u> hvor vi eller vårt operasjonsområde utgjør et <u>målvalg</u>.
2 Lav	<ul style="list-style-type: none"> <u>Tilstedeværelse</u>: aktøren er <u>ikke</u> tilstede eller kan <u>ikke</u> raskt forflytte seg og nå vårt operasjonsområde. ELLER <u>Kapasitet</u>: aktøren har <u>ikke</u> tilegnet seg, eller har <u>ikke</u> ved tidligere aktivitet demonstrert evne til å utføre handlinger som kan ramme vårt operasjonsområde. <u>Dessuten</u> er det <u>ingen</u> indikatorer som tilsier at det foreligger <u>intensjon</u> hvor vi eller vårt operasjonsområde utgjør et <u>målvalg</u>.
1 Ubetydelig	Ingen av indikatorene kjent å være tilstede

• Eksempel på farenivå – Ikke tilsiktede hendelser (Ulykke)

FARENIVÅ	BESKRIVELSE OG INDIKATORER
5 Svært høy	<ul style="list-style-type: none"> Denne hendelsen eller fenomenet eksisterer og er <u>svært utbredt</u>. Tidligere aktivitet, eksisterende kunnskap, samt troverdig informasjon indikerer at dette vil skje igjen, og kan ramme oss eller vårt operasjonsområde. Det er <u>meget sannsynlig</u> at fenomenet vil inntreffe.
4 Høy	<ul style="list-style-type: none"> Denne hendelsen eller fenomenet eksisterer og inntreffer med <u>jevne mellomrom</u>. Tidligere aktivitet, eksisterende kunnskap, samt troverdig informasjon indikerer at dette vil <u>kunne</u> skje i fremtiden, og kan ramme oss eller vårt operasjonsområde. Det er <u>sannsynlig</u> at fenomenet vil inntreffe.
3 Moderat	<ul style="list-style-type: none"> Denne hendelsen eller fenomenet eksisterer og <u>har</u> inntrefft. Tidligere aktivitet, eksisterende kunnskap, samt troverdig informasjon indikerer at dette <u>kan</u> skje i fremtiden, og kan ramme oss eller vårt operasjonsområde. Det er <u>mulig</u> at fenomenet vil inntreffe.
2 Lav	<ul style="list-style-type: none"> Denne hendelsen eller fenomenet kan ha inntrefft, men ikke i historisk tid. Tidligere aktivitet, eksisterende kunnskap, samt troverdig informasjon indikerer at det ikke kan utelukkes at dette kan skje i fremtiden, og kan ramme oss eller vårt operasjonsområde, men fenomenet er svært sjelden. Det er <u>mindre sannsynlig</u> at fenomenet vil inntreffe.
1 Ubetydelig	<ul style="list-style-type: none"> Denne hendelsen eller fenomenet har <u>aldri</u> inntrefft. Tidligere aktivitet, eksisterende kunnskap, samt troverdig informasjon indikerer at <u>dette ikke vil skje</u>. Det er ikke sannsynlig at fenomenet vil inntreffe

¹ En aktør er «en person, organisasjon eller et objekt som ønsker og er i stand til/evner å utløse en uønsket, negativ hendelse. «Ønsket» kan relateres til intensjon eller motivasjon, «evne» kan relateres til kapasitet.